GRATIS S
LIBRARY OF CONGRESS
SLAVIC READING ROOM
WASHINGTON DC 20540

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 199. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 17, 1986 No. 199. VOL. XCIII.

Д. Гординська-Каранович обрана президентом УМІ

Ню Йорк (Т.Б.). — В неділю, 28-го вересня ц.р., відбувся тут в домівці УМІ Загальний З'їзд учителів Українського Музичного Інституту.

Відділ Ню Йорк репрезентували: Рафаїл Венке (який теж вчить в Нюарку), Галя Мирошниченко-Кузьма, Лариса Крупа, і члени Батьківського Комітету: голова Оксана Луцька і скарбник Стефанія Нагірна; Нюарк: Дарія Каранович, Таїса Богданська, Марія Мацькевич; Ірвінгтон: Галя Клим; Філядельфію: Юрій Оранський, Анастазія Жилава, Леся Рудий; Балтимор: Лідія Шавяк; Трентон: Дарія Кузик; Честер: Лідія Грабова, а Дітройт — Марта Тарнавська. Відрадним явищем є, що членами УМІ стають молоді музики, наприклад, д-р Юліяна Осінчук, Олесь Кузишин, Нестор Цибрівський, Роберт Дурзо, Оксана Борбич-Кордуба, а вже кілька років вчать в УМІ Тома Гриньків і Андрій Добрянський. Шкода, що через музичні зобов'язання деякі з них не могли взяти участи у з'їзді.

З'їзд відкрила А. Жилава молитвою, і однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять президента Наталії Котович, д-ра Богдана Лончини і Оксани Сімович. Керівник Філядельфійського відділу молода вчителька Леся Рудий прочитала своє прощання Наталії Котович.

На предсідника З'їзду вибрано музиколога О. Кузишина, який провадив дальшими нарадами. Керівники відділів УМІ звітували про працю в іхніх школах, а С. Нагірна про видавничий фонд УМІ. Після заслухання звітів та перегляду фінансової книги Президії, яку взірцево провадить вже довгі роки Марія Мацькевич, уділено уступаючій Управі абсолюторію. Вибрано Номінаційну комісію в складі: А. Жилава, Г. Мирошниченко, Д. Кузик, Л. Крупа, Л. Шавяк.

Під час перерви присутні

Проф. Д. Гординська-Каранович

вислухали Службу Божу в церкві св. Юра, а після перекуски продовжували наради.

О год. 2-ій по полудні відбулися дві цікаві доповіді, що їх вислухали не тільки учителі, але й їхні родини і гості. Проф. Юрій Оранський висвітлив „Альбом на екрані", присвячений Миколі Фоменкові у 25-річчя смерти композитора. Показано багато знімок композитора з іншими музиками, наприклад, з проф. Романом Савицьким, знімки з давніх учительських з'їздів, концертів, а теж погруддя композитора роботи скульптора Сергія Литвиненка, яке після смерти Фоменка поставлено на його могилі. Зі звукозаписів відіграно довго не чутий, прегарний голос дружини композитора Ізабелли Орловської в пісні „Гірка весна", „Варіяції" у виконанні піяністки Марти Шлемкевич-Савицької, фрагменти з кантати, Дитячий хор, що виконував „В зимку" на слова Іванни Савицької, лебедину пісню композитора „Романс" у виконанні Надії Оранської, а на закінчення могутній голос Павла Плішки у пісні: „Ой, чого ж ти, Дніпре". Зворушені присутні дякували довгими оплесками Юрієві

(Закінчення на стор. 3)

І. РАТУШИНСЬКУ ВИПУСТИЛИ З В'ЯЗНИЦІ

Лондон. — Кестон коледж, який стежить за становищем в'язнів совісти, що перебувають у в'язницях країн совєтського бльоку, повідомив, що совєтські власті несподівано звільнили поетку і правозахисницю Ірину Ратушинську, переведену недавно в київську слідчу в'язницю з мордовського табору.

І. Ратушинську заарештували в 1982 році і засудили на сім років ув'язнення і п'ять років заслання, обвинувативши її в антисовєтській агітації і пропаганді.

Як повідомляє Кестон коледж, власті не висунули ніяких попередніх умов звільнення Ратушинської.

Лондонський відділ організації Міжнародна амнестія повідомив, що останнім часом власті чинили на Ратушинську тиск з метою змусити її подати просьбу про помилування і визнати тим самим справедливість винесеного їй присуду. Не зважаючи на знущання тюремної адміністрації і здоров'я, яке погіршилося, Ірина відкинула цю пропозицію.

Кестон коледж повідомляє, що Ірина перебуває у своєму помешканні в Києві разом зі своїм чоловіком Ігорем Геращенком.

Одному з членів американської урядової Комісії нагляду за дотриманням Гельсінкських угод вдалося зв'язатися телефонічно з помешканням Ратушинської в Києві. Ірина повідомила, що її випустили з в'язниці в четвер, 9-го жовт-

І. Ратушинська

ня, о 2-ій годині по полудні, і це було для неї повною несподіванкою, від якої вона все ще не може прийти до себе. Вона просила подякувати всім відомим і невідомим їй друзям за кордоном, які добивалися її звільнення з в'язниці.

І. Ратушинська знає, що її запрошують до Англії на лікування, але сумнівається чи совєтські власті дозволять їй виїхати за кордон. Ця справа, як сказала Ірина, „покищо лише обговорюється тут компетентними органами".

В той же день, коли стало відомо про звільнення з в'язниці і повернення додому поетки І. Ратушинської, в Ню Йорку вийшла в світ збірка її віршів, видана Центром культури еміґрантів із Совєтського Союзу.

Відбудеться літературне вшанування В. Стуса

Ню Йорк. — 82-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує літературне вшанування першої річниці смерти поета Василя Стуса, що відбудеться в неділю, 26-го жовтня ц.р., о год. 1:30 по полудні в домі Українського Визвольного Фронту, при 136 Друга авеню.

В програмі беруть участь: Богдан Бойчук — поетична творчість В. Стуса, Святослава Качарай — сопрано, Ольга Кириченко — рецитація, Наталія Гончаренко — бандура, Ірина Іванчишин — ведуча програмою, Михайло Лев при фортепіяні. Перед програмою відбудеться перекуска.

В суботу, 25-го жовтня ц.р., о год. 8:30 ранку буде відправлена Свята Літургія за спокій душі поета.

ДЖ. ШУЛЦ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЧЕРГОВОЇ ЗУСТРІЧІ З Е. ШЕВАРДНАДЗЕ

Вашінгтон. — Державний секретар ЗСА Джордж Шулц, закінчивши щойно серію розмов з міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе у справі вершинної зустрічі президента Роналда Реґена з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим, вже почав знову приготовлятися до чергової поїздки до Европи, тим разом на Віденську конференцію у справі безпеки і співробітництва в Европі, яку кожних чотири роки скликають сигнатори Гельсінкських угод.

Очевидно, для державного секретаря Шулца і міністра закордонних справ Шеварднадзе конференція у Відні дає добру нагоду продовжувати розпочаті у Рейкявіку, Ісляндія, роззброєневі розмови і тримати „живою" ідею підписання договору про редукцію стратегічної нуклеарної зброї, зокрема міжконтинентальних ракет далекого і середнього засягу в Европі і Азії, який був головною темою розмов між лідерами ЗСА і СССР, але через настирливу вимогу Москви, щоб ЗСА припинили досліди і продукцію космічної зброї, не був підписаний в Ісляндії

Дж. Шулц, а також інші американські офіційні особи вважають, що у справі зменшення нуклеарної зброї між американською і совєтською делегаціями не було жадних розходжень і що справа редукції, майже узгіднена між Р. Реґеном і М. Ґорбачовим, все ще актуальна тепер, тим більше, що про неї говорять ще у Вашінгтоні і в Москві. Правда, Шулц змінив дещо думку з песимістичної на оптимістичну .Зараз після неуспішного закінчення розмов в Ісляндії державний секретар ЗСА заявив, що „ми могли підписати корисний договір". Тепер, передумавши багато справ і вислухавши опінії европейських альянтів, з якими він зустрічався в Брюсселі, Шулц підкреслює позитивність вершинної зустрічі, бо „ми зробили великий крок вперед", а запитаний кореспондентами, що було причиною зміни, Шулц підсміхаючись каже: „Я виспався і відпочив після довгих розмов". Політичні спостерігачі однак твердять, що зміна наступила у Шулца під впливом американської публічної опінії і альянтів з Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО).

Як інформують з Вашінгтону, Державний департамент приготовляється також до піднесення на Віденській конференції також гуманітарних справ, зокрема прав людини, еміґрації, виміни людьми й ідеями, злуку родин тощо.

Совєтські війська не покинуть Афганістан

Кабуль. — Маріонетковий афганський уряд і його совєтські господарі влаштували пресову конференцію для чужинецьких репортерів. Конференція була зв'язана з заплянованим на середу, 15-го жовтня, початком виведення з Афганістану шістьох совєтських полків.

„Повного виведення обмеженого совєтського контингенту з Афганістану не буде до того часу, поки не припиниться чужинецьке вмішування у внутрішні справи Афганістану", — сказав на пресовій конференції генерал-лейтенант Міхаїл Сотсков. Біля нього сиділи міністри маріонеткового уряду Мохаммед Дост, який займається закордонними справами, і Мохаммед Набі Зімі, заступник міністра оборони.

На мові совєтської пропаганди „обмежений контингент" означає 115-тисячну армію окупантів, а „вмішування у внутрішні справи Афганістану" — допомогу афганським патріотам з-за кордону.

З заяви М. Сотскова можна зробити висновок, що „обмежений контингент" з Афганістану не виступить, поки не буде ліквідований антикомуністичний опір.

Генерал сказав репортерам, що тепер буде виведений один танковий полк, два моторизовані полки і три полки противовітряної оборони, — всього, якщо вірити совєтському генералові, 8,000 вояків. За словами Сотскова, ці шість полків рахувалися в складі „обмеженого контингенту" з грудня 1979 року, тобто напали на Афганістан в перші дні окупації.

Генерал Сотсков назвав „прямою брехнею" недавню заяву секретаря Департаменту оборони ЗСА Каспара Вайнберґера про те, що Совєтський Союз замінить шість полків свіжими силами. Сотсков сказав, що К. Вайнберґер шукає виправдання для чужинецького вмішування у внутрішні справи Афганістану.

Якщо вірити совєтському генералові, то окупаційні війська охороняють в країні головні дороги і захищають населені пункти. Цим їх обов'язки і закінчуються.

В ЖЕНЕВІ ЗНОВУ РОЗПОЧАЛИСЬ РОЗЗБРОЄНЕВІ ПЕРЕГОВОРИ

Женева, Швайцарія. — У середу, 15-го жовтня ц.р., тут розпочалась чергова сесія роззброєневих розмов між американською і совєтською делегаціями, перша після неуспішного закінчення розмов на найвищому рівні між президентом З'єднаних Стейтів Америки і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим в Рейкявіку, Ісляндія.

Не зважаючи на фіяско в Рейкявіку, в Женеві панує оптимістичний настрій який зі собою привезли до Швайцарії голова американської делегації Макс Кемпелман і совєтський Віктор П. Карпов. Один і другий заявили, що договір про зменшення стратегічної нуклеарної зброї, зокрема ракет далекого і середнього засягу можна буде підписати, без пов'язання з стратегічною оборонною ініціятивою (СДІ). Карпов переконаний, що „діло" треба розпочинати з Европи і, базуючись на домовлености в Ісляндії, зменшити до мінімум, або цілком осунути ракети середнього засягу з атомовими головками. Такі ж ракети в інших частинах світу слід зменшити до 100 по кожній стороні.

Політичні спостерігачі кажуть, що канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль особисто інтервеніював в М. Ґорбачова у вівторок, 14-го жовтня і просив, щоб він вияснив становище Совєтського Союзу, щоб не було сумніву де і як далеко Схід і Захід зайшли у переговорах у справі редукції нуклеарної зброї. Частинно прохання канцлера Коля пояснив В. Карпов, який ідучи з Лондону до Женеви поступив до Бонну і там зустрівся з високими німецькими офіційними особами, зокрема з міністром закордонних справ Західньої Німеччини Гансом-Дідріхом Ґеншером, великим прихильником частинного роззброєння.

„Ми є готові говорити про кожну справу окремо, якщо буде добра воля зі сторони ЗСА"; — заявив пізніше В. Карпов на пресовій конференції. Також сам М. Ґорбачов, в розмові з президентом Арґентини Раулем Альфонсіном, який тепер перебуває з офіційними відвідинами в СССР заявив, що справа редукції є, на його думку, дуже позитивно полагоджена, залишилась до вияснення тільки справа СДІ, яка повинна бути обмежена до лябораторії і не виходити поза нею

Оптимістично висловився також голова американської делегації М. Кемпелман, який підкреслив, що ЗСА є готові підписати договір про цілковиту елімінацію ракет середнього засягу в Европі і зменшити до 100 ракети в Азії. Більше того він відмітив, що Америка стремітиме до знищення усіх атомових ракет на протязі чергових 10 років, якщо також СССР погодиться піти таким шляхом.

Виглядає, — кажуть політичні спостерігачі, — що обидві надпотуги, тобто ЗСА і СССР, розвинули після Рейкявіку шалену дипломатичну кампанію у цілому світі. Державний секретар ЗСА Джордж Шулц інформував альянтів ЗСА в НАТО про можливість підписання договору. В. Карпов відвідав Бонн, заступник міністра закордонних справ СССР Александер А. Безсмертних запевнив італійський уряд „про добру волю" свого уряду. Інформаційні зустрічі ведуться також на нижчому рівні, зокрема між амбасадорами ЗСА і СССР та поодинокими урядами.

Відділ УНС в Рівергеді влаштовує забаву

Рівергед, Н. Й. — 256-ий Відділ УНСоюзу влаштовує тут в Бирчвуді свій річний бенкет і забаву, на якій гратиме до танців оркестра Андрія Масейка.

Імпреза ця відбудеться в год 4-ій по полудні у неділю, 19-го жовтня ц.р. Виступатиме танцювальна група при українській католицькій церкві Пресвятої Діви Марії в Фреш Медовс, Н. Й., під керівництвом Еда і Ольги Войціків. Крім того, буде розіграш льотерії.

Квитки — 17 дол. від особи. Особи, що бажають прийти лише на забаву, що почнеться о год. 5-ій — вступ 7 дол. за особу.

Бажаючі замовити квитки можуть телефонувати на числа: (516) 298-8063, 727-3325 або 727-2780.

Конґресмен Дон Риттер писав до президента у справі українців

Вашінгтон. — Член Палати Репрезентантів з Пенсильванії, випробуваний приятель українців, Дон Ріттер, вислав в дні 8-го жовтня 1986 року обширного листа до президента Роналда Реґена, щоб він у розмовах в Ісляндії з Міхаїлом Ґорбачовим зокрема порушив справу українських в'язнів, оборонців людських прав. Він пригадав Президентові публічно дану обіцянку в часі відвідин у Р. Реґена Юрія Орлова, що „якщо не буде дійсної зміни у справі людських прав, не може бути відповідної політичної атмосфери для переговорів".

Д. Риттер зокрема просив у своєму листі вставитися у справі членів Української громадської групи сприяння виконання Гельсінкських угод — Миколи Руденка, Лева Лук'яненка, Миколи Горбаля і Юрія Шухевича, які були засуджені на довгі роки тюрми і заслання. Він також підкреслив, що половина всіх політичних в'язнів в СССР це українці і що саме українці є особливо переслідувані совєтським режимом.

На думку Д. Риттера існує тісне пов'язання поміж справою людських прав і контролею озброєння. Режим, який тортурує і ув'язнює своїх громадян тільки за те, що вони бажають, щоб уряд трактував їх як людей, ледве чи може додержуватись будь-яких договорів, — заявив Д. Риттер у листі до Президента.

ДОПОВІДЬ ПРО П. ЧУБИНСЬКОГО

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА, у своїй серії викладів на тему профілі видатних представників української академічної традиції в Києві, влаштовує доповідь про Павла Чубинського, яка відбудеться в суботу, 18-го жовтня ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут у великій залі при 206 Захід 100-та вул. Доповідачем буде проф. Петро Одарченко.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" ПОМІСТИЛА ІНТЕРВ'Ю З Р. КОНКВЕСТОМ

Ню Йорк. — У щоденнику „Ню Йорк Таймс" з 15-го жовтня ц.р. появилося інтерв'ю з д-ром Робертом Конквестом, автором книжки про Великий голод п. н. „Жнива розпачу". Інтерв'ю перевів постійний член редакції Волтер Ґудмен.

В інтерв'ю поданий короткий життєпис автора та перераховані його історичні твори, в яких Р. Конквест представляє, що комуністичний режим, а зокрема сталінська доба, принесли народам СССР.

В. Ґудмен зупиняється довше на останній книжці Р. Конквеста „Жнива смутку", поява якої й дала нагоду до інтерв'ю, пояснюючи за автором причини Великого голоду. З притиском підкреслено, що причиною голоду в Україні у роках 1932-33 була спроба зламати український націоналізм. Р. Конквест пояснює політику Сталіна знищення голодом українців до Чинґіс-Хана, який винищував країну, що приносила йому клопоти.

В розмові із журналістом з „Ню Йорк Таймсу" Р. Конквест цитує згадку компози-

Д-р Р. Конквест

тора Дімітрія Шостаковіча, що описує вимордування Сталіном сліпих українських кобзарів, щоб вони не розносили вісток про голод в Україні. Р. Конквест подає докази, що совєтська рільнича господарка ніколи не буде стояти на висоті, як довго там будуть існувати колгоспи.

На запит кореспондента про західніх відвідувачів в СССР в часі Великого голоду Р. Конквест завважив, що люди мають хист „обдурювати себе, як лише почують слова соціялістичний". „Якщо б Іді Амін називав себе соціялістом, йому вдалося б висмикнутися" — дав порівняння Р. Конквест. „Але сьогодні, сказав він, навіть симпатики „соціялізму" мусять признати докази про ролю совєтського режиму у Великому голоді, що ще перед кількома роками було б неможливим".

На запит В. Ґудмена чому саме про Великий голод взявся писати автор, Р. Конквест відповів, що цей жахливий період досі не мав належної наукової студії, хоча були для цього докази і історичні документи тому його це цікавило. Коли деякі критики запитують його, чому саме він вирішив писати про цей відтинок тепер, автор відповідає: „народи не можуть забувати своїх історій".

В. Ґудмен закінчує свою розмову з Р. Конквестом його ствердженням, що тепер буде важче людям обдурювати себе щодо того що сталося в СССР у роках 1929-32, навіть коли Кремль далі очеркує цю трагедію як „так званий голод".

У СВІТІ

ІРАНСЬКІ ГАЗЕТИ повідомили, що заарештований чотири місяці тому американський інженер 50-річний Джан Паттіс із Південної Каролайни, признався, мовляв, до шпигунства в користь З'єднаних Стейтів Америки і що він був на службі Сі-Ай-Ей. Інж. Паттіс працював в Ірані в оливній індустрії від 1969 року і передавав ввесь час інформації для Сі-Ай-Ей про усі ділянки життя в Ірані, включно з поголосками про затяжну хворобу аятолли Хомейні, іранського релігійного фанатика і фактичного диктатора тієї країни. Речник Державного департаменту у Вашінгтоні Піт Мартінез заявив, що Паттіс не був на службі Сі-Ай-Ей.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР міністерства закордонних справ сандіністської хунти Анґеля Сабальос повідомила, що для підготови суду над американцем Юджіном Гасенфасом, який попав у полон до сандіністів, коли над Нікараґуа був збитий американський транспортний літак, буде створена спеціяльна юридична комісія. За словами А. Сабальос, до комісії ввійдуть правники з міністерства юстиції, закордонних справ і оборони. Амбасада ЗСА надіслала сандіністській хунті офіційний протест з приводу рішення сандіністів судити Ю. Гасенфаса в так званому „народному трибуналі".

ДВА СОВЄТСЬКІ ЕМІҐРАНТИ летіли літаком з Ісляндії до ЗСА разом із амбасадором СССР Юрієм Дубініним. Еміґранти Алекс Голдфарб і Александер Слєпак просили Дубініна допомогти їм спровадити до ЗСА їхніх рідних. На їхнє здивування амбасадор вислухав їх спокійно, був зацікавлений долею їхніх рідних, але нічого не обіцяв. А. Слєпак підкреслював, що його батько Владімір Слєпак старається про виїзд вже 17 років і досі не мав успіху.

В АМЕРИЦІ

У ТЕЛЕВІЗІЙНОМУ ЗВЕРНЕННІ до американського народу президент Роналд Реґен, говорячи про чергову зустріч на вершинах, сказав: „Я знаю, що вас також цікавить справа про те, чи відбудеться наступна зустріч на вершинах. Ґорбачов не заторкнув питання про те, чи має він намір приїхати до ЗСА, і якщо так, то коли саме. Нині я повторюю, що наша пропозиція залишається в силі, і ми далі вважаємо, що додаткові зустрічі будуть корисними. Але це рішення повинні прийняти Совєти". Однак колишній секретар президента Джиммі Картера, Джоді Павелл, і впливовий консервативний спостерігач Джордж Віл, які виступили на телевізії, заявили, що в усякому разі в найближчі місяці на вершинну зустріч розраховувати не можна.

ПРЕДСТАВНИКИ ОБОХ ПАЛАТ Конґресу погодилися на компроміс щодо законопроєкту про іміґрацію. Тепер законопроєкт буде представлений на затвердження Палаті Репрезентантів і Сенатові. Згідно з компромісовим рішенням, всі нелеґальні іміґранти, які прибули до З'єднаних Стейтів Америки до 1982 року включно, зможуть проживати в країні на законних підставах. Тим, хто прибув нелеґально після 1982 року, гарантовано тимчасове право на проживання в ЗСА до розгляду їх справ в кожному індивідуальному випадку. Одночасно законопроєкт передбачає суворі заходи проти майбутніх нелеґальних іміґрантів і тих, хто буде приймати їх на працю.

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) дозволить приватним компаніям використовувати стартові площі в центрі імени Кеннеді, що прискорить розвиток промисловости, зв'язаної з комерційними полетами в космос. Покликуючись на неназваних чинників НАСА, пресове агентство ЮПІ називає дві компанії, які підпишуть контракт з НАСА. Це — Дженерал дайнемікс і Мекдоннелл Доглас. Обі вони давно працюють за контрактами з НАСА, але їм ніколи не дозволяли користуватися стартовими площами в своїх цілях.

БІЛИЙ ДІМ ВІДГУКНУВСЯ на просьбу Совєтського Союзу про те, щоб совєтським дипломатам, які повинні були виїхати зі З'єднаних Стейтів до 14-го жовтня, дозволили залишитися в країні ще на п'ять днів — до неділі, 19-го жовтня. Пресовий секретар Державного департаменту Пітер Мартінез сказав репортерам, що відстрочення, яке являє собою „жест доброї волі після зустрічі на вершинах" викликано тим, що черговий літак Аерофлоту відлітає з Ню Йорку до Москви лише в неділю, 19-го жовтня. Цим літаком вилетять, за словами П. Мартінеза, п'ять дипломатів з числа тих, яким було запропоновано залишити ЗСА. Як відомо, Білий Дім наказав виїхати із ЗСА 25 совєтським дипломатам, які займали офіційні посади в ООН, але були старшинами КҐБ та військової розвідки і займалися шпигунством.

УРЯД САЛЬВАДОРУ видав комунікат, в якому сказано, що заплянована 12-денна візита до З'єднаних Стейтів Америки президента Хозе Наполеона Дуарте, у зв'язку з землетрусами, які навістили Сальвадор, відкладена на невизначений термін. Х. Дуарте повинен був прибути до ЗСА в четвер, 16-го жовтня, а в п'ятницю виступити в Бостонському університеті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політика асекурації безпеки

„Хтось може запитати — чому я не вирікся оборонної протиракетної системи в заміну на запропоновану Ґорбачовим редукцію зброї. Ми ведемо політику асекурації нашої безпеки..." — заявив президент Роналд Реґен у своїй 25-хвилинній промові до народу, яку виголосив через радіо-телевізійні станції у минулий понеділок 13-го жовтня ц.р. Та його заява найкраще з'ясовує причину невдачі „міні" — вершинної конференції, яка в минулу суботу, 11-го, й неділю 12-го жовтня відбулася у столиці Ісляндії.

Один з коментаторів негайно після виголошення цієї промови висловив думку, що Ґорбачов недоцінював Реґена. Конференція в Ісляндії відбулася з ініціятиви Ґорбачова. І він був переконаний, що заманить Реґена своїм проєктом не обмеження збройного арсеналу обох суперпотуг, а редукцією стратегічної зброї. Мовляв, до п'яти років треба би зредукувати число ракет на різну віддаль наполовину, а до 1996 року зовсім їх знищити. Диктор телевізійного каналу Ен-Бі-Сі одного з найближчих дорадників і співробітників Президента: „Навіщо потрібна оборонна протиракетна зброя, коли тих ракет узагалі не стане?" — Відповідь. „Бо треба рахуватися з можливістю обману і з якоюсь божевільною людиною, яка захоче розпутати нуклеарну війну".

Реґен звернув увагу на те, що совєтський уряд оточив Москву тісним вінцем протилетунських ракет. Совєти завели в себе різні засоби самоохорони на випадок нової великої війни. Водночас вони ведуть далі експансію комунізму — наїзд на Афганістан, скомунізування Етіопії, Анґолі, достави зброї Кубі, Нікараґуа — все це „дозволено" Совєтському Союзові. Але Америці не вільно шукати оборонної протиракетної зброї. Сотні совєтських ракет на далеку віддаль скеровані в сторону Америки, сотні ракет на середню і близьку віддаль скеровані в сторону Західньої Европи. Коли ж із ініціятиви Роналда Реґена рішено винайти таку зброю з використанням космічного простору, яка нищила б вистрілювані проти Америки ворожі ракети — то Ґорбачов рішуче проти цього виступив і не допустив до ніякого порозуміння. „Краще не мати ніякого договору, як мати договір поганий" — правильно ствердив Роналд Реґен. Таким поганим договором була згода на пропозицію Ґорбачова, щоб досліди над винайденням протиракетної зброї обмежити до ляболяторійних експериментів на час десяти років. Та „компромісова" пропозиція Ґорбачова по суті цілком нісенітна. Поперше, каденція урядування Реґена кінчається за два роки і він не може своєю згодою на такий договір зав'язувати руки своїм наступникам. Подруге: немає ніякої ґарантії, що напротязі отих найближчих 10-ти років СССР не продукуватиме засекречено нову стратегічну зброю. На доказ віроломства Москви Реґен пригадав Гельсінкський договір з 1975 року, в якому СССР зобов'язався завести у себе права людини, дозволити на виїзд з СССР тих, які бажали б виїхати, особливо на злуку родин, на свободу релігійного практикування і подібні інші свободи, нормальні у демократичних країнах. СССР підписав той договір виключно тому, що там затверджено існуючі в Европі кордони, отож санкціоновано існування комуністичних сателітських країн і фактичне володіння Москви аж по Велтаву і Дунай. Але клявзулю про всі згадані права людини в СССР негайно зламано під претекстом, що це „внутрішня справа" Совєтського Союзу, до якої нікому не вільно втручатися...

Усе ж Президент висловив свій оптимізм, що хоча тепер Ґорбачов відкликав свої відвідини у Вашінґтоні, передбачені на осінь цього року, у першій конференції на вершинах у Женеві, він таки повернеться до дальших розмов. „Двері відчинені", — заявив Реґен. Коментатори потвердили правильність оптимізму Реґена, пригадавши, що Москва зірвала була переговори про зброю, коли ЗСА рішили встановити в кількох европейських країнах ракети типу „Першінґа". Але коли ЗСА і кілька західньоевропейських країн таки зреалізували той плян — Москва вернулася до переговорів. Великий промисловий потенціял і найвища у світі американська техніка дозволяє на здійснення пляну протиракетної оборонної системи. Ґорбачов свідомо і цинічно, згідно з комуністичною традицією, перекручує правду, коли він твердив на своїй пресовій конференції, що Америка, мовляв, хоче перенести перегони у зброєнні до космічного простору. Проста брехня і повна нісенітниця. Реґен запропонував іншим країнам співпрацю у тій — популярно названій — „зоряній війні" — і Англія погодилася. Ідеться про оборону, про „асекурацію безпеки" і Реґен напевно знайде у цій справі підтримку всього народу.

І. Я. Х.

ЗДІЙСНЕННЯ ГАРВАРДСЬКОГО ПРОЄКТУ КОНКРЕТИЗУЄТЬСЯ

У Ню Йорку, в приміщеннях будинку НТШ, 13-го вересня ц.р., відбулися чергові наради членів Центрального Ділового Комітету для Наукового Відзначення Тисячоліття Хрищення України — Гарвардський Проєкт. Головним доповідачем був проф. Омелян Пріцак, директор Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та автор Гарвардського Проєкту. Він подав подрібний звіт, ілюстрований списками проробленого. До серпня ц.р., праця концентрувалася над двома серіями Корпусу української творчости, а саме над підготуванням до друку оригіналів та над їхнім перекладом на англійську мову. Це дуже скомпліковане завдання. До кожного тому, треба було знайти фахівця, дістати його згоду на виконання підготовчої праці у назначений час, та написати науковий вступ із біо-бібліографічними інформаціями. При тому у багатьох випадках твори існують або у стародруках, яких треба розшукувати в европейських книгосховищах (зокрема у Східній Европі, звідки не так легко дістати мікрофільми), або в рукописах, копії яких ще тяжче дістати. Але виявилося, що Українське Тисячоліття має настільки притягаючу силу, що визначні науковці із понад десяти країн світу активно включилися у реалізацію нашого великого Проєкту, даючи до диспозиції свої колекції мікрофільмів та надаючи пріоритет Корпусові у своїх плянах праці. На жаль, керівники Проєкту досі могли тільки частинно використати цей ентузіязм, з огляду на все це ще дуже обмежені фонди, які є до диспозиції.

Не зважаючи на те все, як теж на дуже короткий час для такого подвигу (як відомо проф. Пріцак опрацював свій Проєкт всього приблизно два роки тому) успіхи є подиву гідні. Із намічених сорок томів тільки три ще не мають видавця. Дев'ять томів уже у заавансованій стадії, а чотири уже друкуються, і повинні вийти у світ не пізніше початку наступного (1987) року. В першу чергу тут йдеться про зібрані твори найкращого українського письменника XVII століття Мелетія Смотрицького, після перводруків та рукописів. Твори обіймають біля 2,000 сторінок і вийдуть у двох томах. Молодий американський славіст проф. Дейвид Фрік із Каліфорнійського університету, оборонив кілька років тому докторську дисертацію в Єйльському університеті, яка була присвячена власне творчості Мелетія Смотрицького. Він працював над нею в бібліотеках Польщі і вивіз звідтам велику колекцію мікрофільмів із рукописів та стародруків. Проф. Фрік опублікував уже кілька цінних статтей про творчість Смотрицького, дві з них появилися в журналі УНІГУ „Гарвард Юкрейніян Стадіс" Два вступи, по одному до кожного тому, що їх написав проф. Фрік уже складені. Сьогодні в ляболяторії провідного технічного університету Америки МІТ виконується виготовлення із тисячів рамок мікрофільмів фотокопій здатних для репродукції. Десь у половині листопада ц.р. обидва томи підуть до друку.

У такій же стадії готовости знаходяться два дальші томи оригіналів. Один том обіймає два основні твори полемічної літератури першої половини XVII століття. Твір представника католицької сторони, архимандрита Василіян Льва Ревуського-Кревзи, заховався тільки у кількох примірниках, із яких тільки примірник Польської національної бібліотеки є комплетним. Власне мікрофільми із нього є базою для видання у системі Корпусу. Другий твір — це величезна і досі ще не перевершена, теорія і історія Української Православної Церкви (біля тисячі сторінок). Твір видається на базі нововідкритого рукопису твору, що зберігається у колекції рідких книг бібліотеки Мішиґенського Університету. Вступ до того подвійного тому опрацювали проф. Омелян Пріцак та д-р Богдан Струмінський. Останній уже передав УНІГУ свій переклад на англійську мову обох названих творців; переклад переходить тепер мовну редакцію і скоро піде до друку.

Наступний том серії оригіналів, що вже також є у стадії продукції, це зібрані твори властивого творця Берестейської Унії — Митрополита Іпатія Потія. Канадсько-український вчений, проф. Р. Морозюк, під цю пору голова теологічної школи Конкордія університету в Монтреалі, працюючи над творчістю Потія, що був темою його докторської дисертації, зібрав в бібліотеках Риму та Східньої Европи всю спадщину того визначного діяча, включаючи його надзвичайно важливу кореспонденцію. Читач уперше дістане зібрану письменну спадщину діяча епохи подібної у багатьох аспектах до нашої. До свого видання. проф. Морозюк опрацював вступну статтю та бібліографію.

Поміж томами оригіналів, вступ до яких має бути на руках УНІГУ до кінця цього календарного року, є унікальної ваги „Щоденник" гетьмана — еміґранта Пилипа Орлика. Заховався оригінал автографу (понад тисячу сторінок), який буде базою видання. Вступну статтю готовить проф. Орест Субтельний (Йоркський університет, Торонто), власне бо темою його докторської дисертації у Гарварді, була діяльність гетьмана Орлика на базі його „Щоденника". Нарешті тепер, 250 років після смерти отого мученика за українську справу, його „Щоденник", в оригінальній формі, буде доступний нам, його духовим нащадкам. Проф. Субтельний перейняв на себе також переклад на англійську мову цього унікального твору. Як відомо, Орлик — це єдиний гетьман, що залишив свій щоденник.

Вісім томів уже перекладено на англійську мову. Вони тепер переходять стадію мовної редакції. Між ними є княжі літописи: „Повість временних літ" у перекладі Тетяни Чижевської (на жаль, вона недавно померла, так що остаточну редакцію виконує проф. Пріцак; він також опрацьовує коментар), та „Галицько-

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Олег М. Волянський

СИНДРОМ КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ

Справа Івана Дем'янюка викликала серед нашої громади велике зацікавлення і співчуття для нього і його родини. Тепер, коли наближається його судовий процес в Ізраїлі, ця справа напевно набере розголосу у світі. Хоч „документ", спрепарований КҐБ, можна оспорювати, то все ж таки залишилося декілька осіб, що пережили (і вижили) табір у Треблінці, котрі будуть свідчити проти Дем'янюка. Насувається питання, наскільки достовірними є свідчення про події, що сталися сорок кілька років тому, людей, які пережили страхіття нищівного, екстермінаційного табору? Світова медична, зокрема психіятрична література дає деяку відповідь на це питання.

Протягом останніх десятиліть у різних країнах світу проведено дослідження людей, які протягом довшого часу перебували у концентраційних гітлерівських таборах, де вони були виставлені на голод, холод, тяжку працю, фізичні побої, психічний хронічний „стрес", деґрадації, пониження і почуття постійної загрози для власного життя та для життя їм дорогих осіб. В результаті тих досліджень ствержено, що такі особи — колишні в'язні, майже поголовно терплять на різні фізичні та психічні недомагання, що є характеристичними для майже усіх ув'язнених колись у концентраційних таборах. Ці недомагання окреслено назвою „синдром концентраційного табору".

Спочатку вважали, що колишні в'язні концентраків терплять на т. зв. „травматичну неврозу", об'явами якої є постійний неспокій, дражливість, неспокійні сни із поворотними нічними кошмарами, ретроґрадна амнезія, фізичні недомагання, гіпохондрія тощо. Однак виявилося, що, крім вищезгаданих симптомів, маємо звичайно до діла із хронічною депресією, апатією, цілковитою зміною особовости та глибоким почуттям вини.

Крім цього виявилося, що ті симптоми часто появляються після кількох років чи по кільканадцятьрічному навіть періоді укриття, що очевидно не характеризує неврози. З огляду на те дослідники цього „синдрому" прийшли до переконання, що у цьому випадку маємо до діла із недомаганням специфічним для тих, що пережили нацистські концентраційні табори.

Додаткові, докладні неврологічні дослідження, як наприклад, пневмо- чи електроенцефалографічні тести, виявили майже в усіх тих людей розширену атрофію мозку, правдоподібно у висліді довготривалого голодування. Органічні зміни в тілі, а зокрема в мозку, спричинили у таких колишніх в'язнів, крім вже згаданих симптомів, також параноїчне наставлення до людей, головно до не-жидів, яких вони часто ідентифікують з гітлерівцями — нацистами.

Іншими об'явами пошкодження мозку є також затрата пам'яти про деякі періоди минулого життя, і ці періоди ті люди мають схильність виповнювати балачками-видумками. Дехто називає цей стан нестямністю і „передсенільним отупінням" (presenile dementia).

Бувають, але рідко, особи, у яких знайдено лише мінімальні фізичні чи психічні зміни, помимо їхнього перебування у концентраційних таборах. Назагал, проте, дослідники уважають, що такими є переважно особи, які мали упривілейоване становище у концентраційному таборі в порівнянні із загалом в'язнів. Сюди можна зачислити т. зв. „капо", або тих в'язнів, що для рятування себе чи їм дорогих осіб не поступали згідно з прийнятими моральними та етичними принципами.

Хочеться сподіватися, що оборонці Івана Дем'янюка візьмуть під увагу цей „синдром концентраційного табору" у їхньому намаганні опрокинути свідчення проти Івана Дем'янюка тих кількох жидівських свідків з Треблінки, що, мовляв, „бачили на власні очі" цього здогадного „Івана Грозного".

З України про Україну

ДО ЮВІЛЕЮ 50 ТОМІВ

Київське видавництво „Наукова думка" завершило академічне видання творів Івана Франка у 50 томах до ювілею письменника — 130-річчя з дня його народження. Це видання включає художні твори, наукові праці з літератури, дослідження з філософії, історії, економіки, педагогіки, а також епістолярну спадщину кляска української літератури. Виходові в світ 50-томника було присвячено конференцію у Львові, яку організував комітет міжнародного симпозіюму „Іван Франко і світова культура". Перед репортерами виступили вчені України, які брали участь у підготові видання, а також літературознавці з Польщі, Східньої Німеччини, Австрії та Канади. На пресовій конференції підкреслювалося, що зібрання творів Івана Франка є важливим етапом у вивченні спадщини Каменяра, стимул для дальшого дослідження багатогранної творчости письменника і мислителя.

СПІВАЄ „РОСИНКА"

На Україні добре знана творчість народного вокального ансамблю „Росинка" Івано-Франківського педагогічного інституту ім. Василя Стефаника. Цей вокальний ансамбль був створений в 1966 році з ініціятиви тодішньої студентки інституту Христини Михайлюк. До його складу ввійшло дев'ять ентузіясток. Після року репетицій відбувся перший виступ перед студентами рідного інституту. Цей концерт відбувся у березні 1967 року і саме відтоді дівчата відзначають річницю з часу створення свого колективу. В тому ж році вокальний ансамбль запросили до Львова виступити на телевізії. Диктор, яка вела концерт, запропонувала глядачам надіслати відгуки на концерт і дати пропозиції щодо назви колективу. До редакції прийшло багато листів, але найбільше до душі припала дівчатам назва „Росинка". У 1970 році ансамбль взяв участь у святкових концертах, присвячених 100-річчю з дня народження Василя Стефаника. На одному з таких концертів виступ ансамблю слухав артист Іван Козловський, який дав високу оцінку майстерності колективу. Спів дівчат із Прикарпаття так зачарував славетного співака, що він запропонував їм виступи разом в одному з концертів. Цікавих сторінок у біографії ансамблю багато. Одна з них — виступ у телевізійному фільмі „Червона рута", який накручувався у Карпатах. Тут дівчата познайомилися з ансамблем „Смерічка", його солістами Василем Зінкевичем, Назарієм Яремчуком, Софією Ротару. Незабутньою стала і концертна поїздка до Румунії. Значне місце в репертуарі „Росинки" займають українські ліричні та народні пісні, які ансамбль виконує без супроводу. „Росинка" двічі була лавреатом республіканського конкурсу „Сонячні кларнети", випустила три платівки, неодноразово репрезентувала народну творчість Прикарпаття за рубежем.

„КОЗАЦЬКИЙ ХУТІР"

Так називається зона відпочинку неподалік міста Летичева на Хмельниччині. До десяти тисяч осіб приймає погідного дня ця зелена оаза. Залюбки тут проводять вихідні дні не лише мешканці районного центру і місцевих сіл, але й гості з Хмельницького. Радо їх зустрічають біля входу на лісову естраду сільські аматори Ольга Похила та Володимир Поліщук. У колибі відпочиваючим запропонують рибальську юшку, шашлики, каву, чай, тістечка. У „Козацькому хуторі" відбуваються концерти учасників художньої самодіяльности, зустрічі з письменниками, спортові змагання.

ЩЕ ОДИН СКАРБ

Недавно в Києві під час земляних робіт, зв'язаних з реконструкцією будинку, інженер А. Мончак знайшов глиняну посудину із золотими та срібними речами XII століття. Знахідка містить повний набір давньоруських жіночих прикрас, відомих з часів Київської Русі: золорий колт, всередині якого є кольорове зображення птаха, обрамленого рослинним орнаментом, сережки, підвіски, браслети з фантастичними тваринами, птахами, візерунками та геометричними орнаментами — всього біля 40 речей. Після ретельної обробки кияни і численні гості столиці зможуть побачити цей скарб у Музеї історичних коштовностей України. А зараз над ним працюють вчені-реставратори, історики. За останні 150 років вчені знайшли в Києві 60 скарбів, переважно із золота. Найбільші з них містили до 100 речей.

БАНДУРА ПОЇХАЛА В ПАРИЖ

Володимир Лавріненко майструє бандури багато років. Він виконував різні замовлення. Останнє — до традиційного свята газети „Юманіте". Працював довго і ретельно. Прискіпливо добирав вербу, карпатський бук як основні матеріяли. Деку прикрасив українським орнаментом, в розетку вставив барельєф Тараса Шевченка. І гармонійно вийшло, і гарно. Бандура, якою можна замилуватися, поїхала в Париж, зв'язуючи, так би мовити дзвінкими струнами береги Десни і Сени. Учасники свята газети дізналися, що Чернігів є „бандурною столицею" України. З 1952 року музична фабрика ім. Павла Постишева виготовила 30,000 славнозвісних українських народних інструментів.

Олекса Зозуля

НАРОДЖЕННЯ ТРАГЕДІЇ

Злопам'ятний 1973 рік...

Автобус набитий людьми по зав'язку. Люди ідуть за довгим карбованцем на будову Чорнобильської атомової станції. Розмова точиться довкола незароблених грошей. Якийсь чоловік навчає:

— Загрібай якнайбільше, кидай якнайдалі. Поки летить — відпочивай. А потім з усього цього ти той... атомову станцію збудуєш. І на штани заробиш. На джинси.

Так починається нарис Сергія Кисельова „Три догани і одна Зірка", надрукованого у „Вітчизні" за кілька тижнів перед вибухом четвертого реактора.

Автор починає свою розповідь мінорно:

— Я, студент-першокурсник, працював тут під час літніх канікул у будівельному гоні. Будівництво станції тільки розпочиналося, і ми лише розвантажували. Цеглу і пакети зі скловатою — вручну, цемент і щебень — „механізовано", лопатами.

Далі говориться, що наприкінці зміни були так перетомлені, що ледве працювали п'ятнадцять хвилин на годину. Якийсь чоловік стояв біля другої плятформи і мовчки спостерігав. Нарешті сказав:

— Досить — шабаш. Ще пупи надірвете з незвички. А мені за вас догану вліплять.

— Хто ви будете?

— Начальник управління будівництва. Кизима Василь Трохимович.

Через кілька днів, — сповідає далі автор, — я, як бригадир дістав догану за невчасне розвантаження плятформи. Тепер автор, як кореспондент, знову приїхав в Прип'ять і зустрівся з Кизимою, який і далі командує будовою. При нагоді нагадав йому про ту догану. „А ви, — запитав, — мали тоді догану?"

— Звичайно, мав. Від Об'єднання. Ще й похвалився, що за цей час він має три догани за повільний темп будови.

Почалася щиросердечна розмова про якість будівництва. Раптом він спитав кореспондента:

— Ви будь-коли бачили, як бобри будують загату?

— Тільки на картинках.

— Тоді ви мене зрозумієте. Уявіть собі, що проєктанти будь-якої гідроелектростанції, вивчивши, як будують загату бобри, на основі їхнього „досвіду" зробили свій проєкт. Усе так само, як у бобрів, тільки набагато більше, і замість дерева залізобетонні балки. Вийде у них гідроелектростанція?

— Не знаю.

— А я вам скажу, що вийде. Тільки погана. І будуватимуть її довго. Тому наш проєкт був начебто подальшим етапом після бобрової загати.

Проєктувальники будови робили наголос на стахановщину — швидше збудувати та менше витратити коштів і робітничої сили. Вірус стахановщини, як хробак підточував неохайно зроблену роботу. Ось приклад: Курську АЕС почали будувати за рік до Чорнобильської, а — Смоленську на рік пізніше. На Курській введено в дію три енергоблькоки, на Смоленській один, а на Чорнобильськії чотири.

І, от, місто Прип'ять і АЕСтанцію ім. В. Леніна (така її повна назва) — збудувано. Кореспондент описує її так: „Це велетенська споруда, площа якої дорівнює мікрорайону сучасного міста. Сюди входять компресорна і дизельна електростанції, водозбірні спорудження, реакторний і машинний залі, і багато іншого. Приміщення реактора заввишки двадцятиповерхового будинку, зі стінами із залізобетону двометрової товщини з покрівлею, запас міцності якої розраховано на підняття літака, з десятками металевих дверей вагою в три тонни кожні. Потужність кожного енергоблька — мільйон кіловат".

Для охорони цієї адської машини, огородженої колючим дротом, Міністерство внутрішніх справ, під командою генерал-майора П. Десятнікова — організувало воєнну охорону та воєнізований загін пожежників у боротьбі з пожежою.

У Кремлі раділи, що Чорнобильську АЕСтанцію збудовано достроково. Начальника управління будівництва Кизиму Василя Трохимовича (після трьох доган) нагородили Золотою Зіркою Героя соціялістичної праці. Але тут же зобов'язали, щоб здати в експлуатацію п'ятий енергоблькок не в 1987 році, як заплянувано а на рік раніше — в 1986 роті. Але трагедія випередила, ще одне безголов'я. П'ятий реактор повис у повітрі і, мабуть, назавжди.

* * *

Суботнього вечора, 26-го квітня, механіка Держпостачу Б. Андрійчука покликав до телефону начальник Чайка й суворо наказав:

— Негайно організуйте машини, завантажте борною кислотою і якомога швидше доставте на Чорнобильську атомну.

— Що там сталося?

— Аварія! Не гайте ні хвилини.

Від площі Т. Шевченка, — розповідає водій Гавриш, — гнали ми машини, як лихачі. Біля півночі наблизились до околиць Прип'яті й побачили „поверхом" — заграва та жовтий, ядучий дим. На території бльоку панувала паніка.

На ношах виносять дві жертви, що першими кинулись погасити вибух. Але пожежники були безпорядні, не знали чим можна погасити незвідану пожежу. А над станцією кружляють літаки і множать страх-паніку.

Наявний транспорт погнали по пісок. Цілу ніч возили цемент, пісок, свинець та сталеві труби. За ніч одного цементу привезли 3,000 тонн. Ранком, засобами авіяції, привезене почали кидати в пащу адської машини.

Дня 29-го травня Андрійчук повернувся на відпочинок. Зразу ж помітив, що „Київські вулиці порожніють". Всіх страшить Чорнобиль, всі хочуть знати правду з перших вуст". Але все засекречене. Навіть чорнобильці не знають що трапилось. Лише після того, як Швеція розголосила про аварію, населення почали евакуювати з 35-кілометрової зони. Якщо поглянути на мапу, цю зону треба було збільшити вдвічі. Адже одна Чорнобильщина займає понад 1,285 квадратових кілометрів з-понад 60,000 населення. Крім того заражено землі сусідніх районів включно з білоруськими.

Тепер в Кремлі зрозуміли, що надій на оздоровлення

(Закінчення на стор. 4)

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР бельгійського уряду Вільфрід Мартенс передав на руки короля Бодуїна резиґнацію після того, як він не зумів розв'язати мовний спір в країні, який був причиною непорозумінь між політичними партіями, які входили до урядової коаліції. Речник уряду заявив при тому, що король Бодуїн покищо відмовився прийняти резиґнацію прем'єра і попросив його виконувати свою функцію аж до часу поки він, король, не перевірить справи конфлікту.

НЕВІДОМІ ТЕРРОРИСТИ — поліція думає, що це скрайньо-ліві екстремісти — намагалися обстріляти резиденцію японського прем'єр-міністра Ясуґіро Накасоне на передмісті Токіо із саморобних ракет, вистрілюваних із багажника автомобіля. Малі ракети не долетіли однак до цілі і навіть не пошкодили будинку, у якому живе, а частинно також урядує прем'єр Накасоне. Поліція розшукує терористів тим більше, що подібні випадки обстрілів ракетами з автомобіля вже траплялися в Японії раніше.

ДЕРЖАВНИЙ ПРОКУРАТОР у Варшаві, Польща, зменшив вироки тюрми трьом засудженим працівникам державної служби безпеки, які в жахливий спосіб замордували о. Єжи Попєлюшка, великого прихильника вільної робітничої профспілки „Солідарність". Урядові особи заявили, що вони діяли в дусі проголошеної амнестії. Прокуратор зменшив також реченець тюрми для священика ,який, мовляв, допомагав у вбивстві польського поліціянта.

Проситься не відсилати книжки

Адміністрація Видавництва „Свобода" повідомляє, що висилка книжки „Пам'ятаймо про Вінницю!" пера св. п. ред. Андрія Драгана всім передплатникам щоденника „Свобода" закінчилась.

Адміністрація просить, щоб особи, які не зацікавлені цією книжкою, не повертали її до адміністрації, бо це обтяжує її ще додатковими поштовими коштами, а натомість передали книжку „Пам'ятаймо про Вінницю!" іншим особам, зокрема тим, які не є передплатниками „Свободи".

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики домів.
Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: ROCKEFELLER CENTER, 630 5th Avenue Room 1803, New York N.Y. 10020
Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375, (212) 459-0111

САМОПОМІЧ — Федеральна Кредитова Кооператива

Main Office 558 Summit Avenue, Jersey City, N.J. 07306
Tel.: (201) 795-4061

Branch Office: 981½ South Broad Street
P.O. Box 668, Trenton, N.J. 08604
Tel.: (609) 695-1043

ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО

в неділю, 26-го жовтня 1986 р., в год. 2:30 по пол. в приміщеннях Українського Народного Дому в Трентоні, Н. Дж.

відбудуться

ІНФОРМАЦІЙНІ СХОДИНИ

на які запрошуємо усіх членів кредитової кооперативи та українську громаду Трентону.

В ПРОГРАМІ СХОДИН:

1. Розвиток кредитової кооперативи та Філії в Трентоні за перших дев'ять місяців 1986 р.
2. Висота виплачуваних дивіденд від різних ощадностевих вкладів, роди позичок, які можуть одержати члени кредитівки.
3. Пляни поширення обслуги членів.
4. Справа зміни приміщення Філії в Трентоні.
5. Різне — внески і запити.

Після сходин ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ при перекусці.

ДИРЕКЦІЯ

В 40-ий день смерти, згадаймо бл. п. Євгена Ванчицького

Про покійного Євгена, якого ми всі кликали Ґеньом, я хочу сказати кілька слів від родини.

Він народився у Реґенсбурзі, Баварія, в 1947 році, тоді, коли цілий світ отрясався від жорстокої Другої світової війни, і тоді, коли червоні людолови гуляли по таборах Ді-Пі і насильно вивозили людей у царство сатани.

В 1949 році родина покійного Ґеня приїхала до обітової землі — Америки і поселилися у місті братньої любови, Філядельфії, де пройшло щасливе дитинство і юні роки Євгена. Закінчив парафіяльну школу ім. св. Миколая при 24- ій вулиці, середню освіту у Сентрал школі, а опісля почав студіювати журналістику у Темпл університеті і закінчив у Лос Анджелес Сіті коледж і Страсберґ інституті-школу драми.

Покійний Євген любив понад все музику, літературу і театральне мистецтво. В 1977 році виступав у театрі в Гонолюлю, Гаваї, з американською групою з Лос Анджелес у кількох виставах, а також у серії фільмів „Гаваї файв О".

Мрією його життя було дістатися до фільму, що в несприятливих обставинах є майже неможливим багатьом адептам музи срібного екрану. Мрія ця сповнилася при кінці його молодого життя, коли завдяки режисерові Джанові Шлезінджерові дістав ролі у фільмах „Гонкі-Тонк Фрівей" і „Фалкон енд Сновмен", а останньо у березні цього року виступав у серії фільмів „Маямі Вайс". У всіх цих фільмах виступав під псевдонімом „Gene Taras", який прибрав у пам'ять батька Тараса.

Невблагана, жорстока смерть перервала нитку молодого многодійного життя і 10-го вересня у Маямі Біч, Фльорида, перестало бити це благородне серце, яке любило красу, квіти, музику, мистецтво, що співчувало всім терплячим і покривдженим та старалося часто цю гірку долю страждаючих уприємнити.

Юрій Саєвич

Д. Гординська-Каранович...

(Закінчення зі стор. 1)

Оранському. Слід зазначити, що „Альбом на екрані" буде висвітлений 7-го листопада в Ню Йорку заходом Літературно-Мистецького Клюбу.

Другу доповідь на педагогічні теми „Проблеми музичного виховання" виголосила Дарія Гординська —Каранович. Зі своєї довголітньої практики вона поділилась порадами, заввaженнями, як підходити до учнів-початківців і заавансованих, як розвивати різного роду таланти, як індивідуально підходити до проблем, бо кожний учень — це інший світ, і не можна накидати одної методи всім студентам. Прелеґентка наводила цікаві приклади з життя славних піяністів-педагогів. Після доповіді розвинулася жвава дискусія на педагогічні теми.

На прохання Т. Богданської О. Кузишин розказав про організацію, в якій він працює, а саме Американську асоціяцію композиторів, авторів і видавців,і які користі могли б мати УМІ і Музична Фундація, якщо б стали членами тієї організації. Опісля Л. Рудий поділилась двома дуже позитивними подіями, що вони разом з ініціяторкою того почину Іриною . Пелех-Зварич закладають бібліотеку з українськими музичними творами, яка буде міститися в УОКЦентрі у Філядельфії, а друге, що вона, Леся, на закінчення магістерських студій з педагогіки фортепіяну дає фортепіяновий речиталь 25-го листопада у Вест-Честер університеті, де в програму включає українські композиції. Леся теж вибрана на п'ятиденний педагогічний курс в Ан Арбор, Миш.

На закінчення з'їзду вибрано Управу на 1986/87 рік: президент — Д. Гординська -Каранович (яка очолювала вже УМІ в роках 1967-70), віцепрезидент — Р. Венке, секретар і скарбник — М. Мацькевич, пресова референтка — Т. Богданська; Контрольна комісія: Л. Шавяк, Богдан Перфецький.

Загальний з'їзд проходив ввесь час в приємній, товариській атмосфері. Велике признання і подяку склали учителі членкам з Батьківського комітету: О. Луцькій і С. Нагірній, які постійно піклуються і допомагають Нюйоркському відділові втримувати гарну, простірну домівку, а під час з'їзду гостили учасників смачною перекускою.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
UFU Foundation, Inc
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

ПРОПУЩЕННЯ

У дописі п.н. „Св.п. Евгенія Софія Лемківна" Богдана Остап'юка („Свобода" ч. 192 з середи, 9-го жовтня) в кінці другого параграфа у реченні пропущені слова. Повторюємо це речення: „Була в Управі Т-ва „Просвіта", де була довголітньою бібліотекаркою, належала до кружка „Рідної Школи" і „Союзу Українок". — Ред.

В РЕЗУЛЬТАТІ П'ЯТИРІЧНИХ досліджень з застосуванням наймодернішої компютерної техніки група спеціялістів з Крайового географічного товариства прийшла до висновку, що Христофор Колюмб вперше висадився не на острові Сан Сальвадор, як вважалося раніше, а на одному з островів Багамського архіпелагу — Самана Кі. „Ми розкрили одну з найбільш ґрандіозних історичних містерій", — сказав Джозеф Джадж, один з редакторів журналу „Нешенел Джіографік".

ПОДЯКА

Висловлюємо нашу щиру подяку Рідним, Приятелям і Знайомим за вислови співчуття з приводу смерти нашого Незабутнього

СИНА І БРАТА

бл. п.

ЄВГЕНА-МАРКІЯНА ВАНЧИЦЬКОГО

Сердечно дякуємо за молитви і Богослужби, за чудові вінки і квіти та співучасть у похоронних відправах. Складаємо подяку Всеч. о. Маріянові Процикові за відправу Панахиди і переведення похорону. Наша особлива подяка Всеч. о. монс. Михайлові Федоровичеві за слова розради у нашім тяжкім горю і за призначення священика.

Щиро дякуємо похоронному заведенні Насевичів за взірцеве переведення похоронів, а Сестрицтву при церкві св. Андрія Первозванного у Бавнд Бруку, Н. Дж. за влаштовання поминок.

Нехай Господь заплатить сторицею усім, що пам'ятали про нас у днях нашого безмежного горя.

ІРЕНА І ТАРАС ВАНЧИЦЬКІ — батьки
ОКСАНА — сестра
ВОЛОДИМИР — брат

•

У пам'ять нашого Найдорожчого Сина і Брата зложили на СВЯТІ ЛІТУРГІЇ: Г. Ціґаш, Р. і Т. Бриттан, І. і М. Гентош, І. і А. Дзівак, С. Ковалишин, А. і К. Лопатинські, С. і А. Горницькі, О. Ґіба, Марія Левицька і родина, А. і К. Цікало, Я. і І. Масюк, Н. і С. Гробельські, родина Палевичів, О. Нікорович-Трабокко, Олена Ощипко, Лідія Калашнюк з родиною, д-р Юрій Бережницький з родиною, інж. Юліян Головчак з родиною, Н. Лопатинська, Ірена Юрчак, М. Хр. Озарків, Мері Касс, І. і Т. Ванчицькі, І. Сендецька, О. і М. Мушкевич.

Вінки і квіти прислали: Зореслава і Рольф Ґалло, мґр Юліян і Мирослава Палевичі з донями, Іванна і Мирослав Гентиш, Богдан Саєвич.

На НАРОДНІ ЦІЛІ зложили:

На СПОРТОВЕ Т-во „ТРИЗУБ": Мирослав і Іванна Субтельні $10.00, Микола і Марія Луцькі $10.00.
На ПАТРІЯРХАЛЬНУ АВДИЦІЮ „ГОЛОС МИРЯН": Ірена і Тарас Ванчицькі $50.00, Софія і Любомир Люби $10.00, Роман Завицький $10.00.
На ЗУАДК: Люба і Маркіян Онуферки $15.00.
На церкву СВ. МИКОЛАЯ у Філядельфії, Па.: Іванна і Мирон Гентиш $500.00.
На ЦЕРКВУ в Люрді, Франція: Іванна і Мирон Гентиш $200.00.
На ДОПОМОГУ СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ у Бразилії, на руки Всеч. о. Петра Бальцара, ЧСВВ зложили:
по 100.00 дол. — д-р Дарія Химич з родиною, Марійка й Омелян Гельбіґ та Надія Стадницька, Марія, Ліда, Борис і Ляриса Левицькі, Зореслава і Рольф Ґалло;
по 50 дол. — Леся Стадниченко з родиною, Стефанія Дибаценко з родиною, Олег і Марійка Саєвич, Богдан Саєвич, Юрій Саєвич;
по 30 дол. — Оксана Нікорович-Трабокко, Михайло й Артиміда Нікорович, Оленка Нікорович-Саманґо, інж. Любомир Калинич;
по 25 дол. — Олена Кульчицька зі сином Богданом, Ангелина, Ірена й Олександер Шерби;
по 20 дол. — Роман і Теодора Бриттан, Володимира Васічко, Володимир Процик, Неоніля Кліш, Галина Ціґаш зі сином Ярком, Антоні Баталія, мґр Мирон і Марія Масюк;
по 10 дол. — Фльоренс Баталія, Филип Баталія, Олександер і Катерина Цікало, Петро Байбак, Христина і Марта Озарків, Тамара Коморовська.

У пам'ять нашого Найдорожчого і Незабутнього ҐЕНЯ зложили:

на церкву у Люрді	$200.00
на катедру Пресв. Родини у Вашінґтоні	200.00
на Т-во св. Софія	200.00
на студіюючу молодь у Бразилії	200.00
на Наукове Т-во ім. Шевченка	200.00

Ірена, Тарас, Володимир і Оксана Ванчицькі

У ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

Мирона Карбівника

буде відслужена

ПАНАХИДА

у українській православній катедрі св. кн. Володимира в Філядельфії, Па. у суботу, 18-го жовтня 1986 року

Просимо Родину і Приятелів про молитви за спокій Його душі.

Дружина — ЄВГЕНІЯ
Син — ГРИГОРІЙ з дружиною і дітьми
Доні — ДАНА Й АНДРЕЙКА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 19-го квітня 1986 року на Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па. відійшов у Вічність

бл. п.

ІВАН ПОПІЛЬ

Народжений 1905 року в селі Тишковичі, повіт Перемишль. 1914 року його батька забрали на війну, а маму з троіма дітьми вивезли до табору в Талєргофі в Австрії. Батько загинув на війні. 1916 р. Іван з мамою і братом повернули до рідного села. Все було спалене і зруйноване. Іван допоміг збудувати мамі хату і 1930 р. виїхав до Франції на працю. Вступив до ОУН, був активний в українському громадському житті. 1941 р. виїхав до Берліну та пішов з похідними групами ОУН в Україну. Пережив всі страхіття війни і 1949 р. приїхав до ЗСА. Став членом ОДВУ. Був вірний націоналістичній ідеї, нежалував грошей на українські цілі. 20 літ був господарем Оселі ім. О. Ольжича, де і помер на удар серця.

Складаємо щиру подяку Франкові і Олімпії Гарріс, Мирославові і Романові Проньчакам, Іванові Старейкому, які були разом з ним останніх кілька годин його життя. Дякуємо о. Богданові Левицькому і о. Михайлові Горошкові, за відправу похоронних обрядів — Парастасу в похоронному заведенні Овсака у Лігайтоні і Службу Божу в каплиці св. Андрія на Оселі Ольжича.

Дякуємо Управі Оселі і Володимирові Клементовичеві за квіти. Складаємо подяку Поселенцям Оселі Ольжича, Приятелям і Знайомим Покійного, які приїхали на похорон до Лігайтону і на цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж. Щиро дякуємо Отцям УПЦ і УКЦ, протопресвітерові Артимові Селепині і о. Павлові Любінському за відправлення похорону на цвинтарі у Бавнд Бруку 26-го квітня ц. р.

Складаємо подяку Почесному Голові ЦУ ОДВУ, д-рові Богданові Гнатюкові і довголітньому приятелеві Покійного Степанові Селешкові, який прощав Покійного від ЦУ ОДВУ і від Управи Оселі та удекорував Покійного золотою медалею ОДВУ. Дякуємо всім промовцям, які прощали Покійного в похоронному заведенні і під час похорону на цвинтарі. Микола Ящук від Союзу Українського Резестансу, д-р П. Клюк від Клюбу Оселі, інж. Петро Байбак прощав над могилою від ОУН, сот. І. Поліщук від Головної Команди СУР і Олександер Білинський.

Складаємо подяку всім Приятелям Покійного, які зложили пожертви на Оселю ім. О. Ольжича, Український Визвольний Фонд, Фундацію Ольжича, „Українське Слово" і Український Вільний Університет.

100.00 дол. — Микола Тарас;
по 50.00 дол. — Іван Ящишин, Нестор Попіль;
по 35.00 дол. — Зенон Михайлевський, Адольф Сповік;
по 25.00 дол. — д-р Богдан Гнатюк, Степан Селешко, Андрій Ґелетканич, Анна Дністрян, Мирослав Чаповський, Михайло Слободян, Володимир Серна, Михайло Белендюк, Микола Нечай;
по 20.00 дол. — Степан Мілян, Іван Рихвицький, Михайло Хомин, Петро Байбак, Микола Андрейко, Мирослав Роговський, Мирослав Прончак, Іван Старейкий, Микола Герман, Мирон Гатала, Микола Ящук, Михайло Білас, Павло Стецина;
по 10.00 долярів — Дмитро Фурманець, Василь Марущак, Пилип Жолондек, Олекса Стороженко, Іларіон Поліщук, Анна Попчук, Павло Попів, Іван Теребей, Раїса Куделя, Ірка Кіт, Леся Ґелетканич, Володимир Вербовський, Олександер Білинський, Михайло Ґопець, Петро Кіра, Анна Нурка, Марія Нурка, Ірена Грань, Марія Ценко, Софія Шуган, Бронислава Скорупська, Френк Гарріс, Петро Довбаньчук, Демян Фера, Василь Орехівський, Іван Яремчук, Ілько Сидун, Василь Білак;
по 5.00 дол. — Михайло Луцик, Осип Реник, Барбара Куришко, Марія Бойчук, Дмитро Лохман.

Разом одержано і вислано на вище призначені цілі 1,060.00 долярів.

За співчуття і пожертви хай Всевишній відплатить всім щедрими ласками.

Братанок — НЕСТОР ПОПІЛЬ
ОЛЬГА Й ІВАН ЯЩИШИН

Під Патронатом Ради для Справ Культури при СКВУ
виступить із захоплюючою програмою -ПЕРШИЙ РАЗ У КАНАДІ Й США

ВІДОМИЙ НА ЕВРОПЕЙСЬКИХ СЦЕНАХ УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ
СТЕПАНА ЧУПЛЯКА
З ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

WINNIPEG	Centennial Centre	6 NOV	8 P.M.
YORKTON	Ann Port Nuff Theatre (REGIONAL HIGH SCHOOL)	7 NOV	7.30 P.M.
SASKATOON	Centennial Auditorium	8 NOV	8 P.M.
EDMONTON	Jubilee Auditorium	9 NOV	3 P.M.
CHICAGO	Lane Technical High School	11 NOV	7.30 P.M.
DETROIT	Warren Woods High School	12 NOV	7 P.M.
CLEVELAND	See local adverts	13 NOV	7.30 P.M.
NEWARK	Clinton High School	14 NOV	7.30 P.M.
PHILADELPHIA	Northeast High School (COTTMAN & ALGON AVENUES)	15 NOV	7.30 P.M.
NEW YORK	High School of Fashion Industries	16 NOV	3 P.M.
SOYUZIVKA	Soyuzivka Resort, Kerhonkson	17 NOV	7.30 P.M.
PASSAIC	Ukrainian Centre	18 NOV	7.30 P.M.
ROCHESTER N.Y.	Eastridge High School	19 NOV	7.30 P.M.
BUFFALO	McKinley High School Auditorium	20 NOV	7.30 P.M.
MONTREAL	Plateau Hall	21 NOV	7.30 P.M.
HAMILTON	Hamilton Place, Hamilton, Ont	22 NOV	7.30 P.M.
TORONTO	Massey Hall	23 NOV	3 P.M.

Народження...

Закінчення зі стор. 2.

землі і повороту селян на свої землі — нема. З перевірених 61 сіл — жити „можна" лише в одному. Тому заряджено будувати віддаля нові села. Кожна область мусить збудувати одне село. І будують. Як пише журнал „Україна", першими прибули до Макарівського району понад 2,000 будівельників з Івано-Франківської области. Вони привезли 300 тонн будівельних матеріялів й збудували 225 домів. Село назвали Прикарпатським.

Будують села майстри з Тернопільської, Львівської, Ровенської, Херсонської, Чернівецької, Волинської, Закарпатської й інших областей. Разом буде збудовано 2,035 будинків. На будівництво виділено 40 мільйонів карбованців. Половину вже витрачено. На решту можна збудувати ще 2,500 домів для 17-18,000. А де житиме решта понад 90,000 людей?

Ме не знаємо, як вербувались будівельники. Але знаємо, що наш народ доброзичливий, свідомий і готовий завжди допомогти людині, коли вона потрапила в біду.

•
• •

Про чорнобильську трагедію досі пише світова преса. Часом перебільшено чи переменшено, не рідко без теплоти до обездолених. Ця трагедія розголосила про існування поневоленої України, але, чомусь, промовчано героїзм пожежників (навіть примусовий), що своїм життям не допустили до розвитку пожежі, від якої могли вибухнути третій і другий реактори. Це вже була б катастрофа для цілої Европи.

Жертви Чорнобиля зростають з кожним днем. Покищо дискутують скільки їх буде протягом десятиріч. Говориться і про перспективу цього страхіття. Монтреальський часопис „Ґазетт" надрукував статтю представників організації, що займаються питанням екології і роззброєння. Вони пишуть:

„Атомна станція — це не просто машина, що продовжує електроенергію. Це одночасно і велетенський склад радіоактивних речовин, тих самих, які були викинені в атмосферу в Чорнобилі. Подібна катастрофа може трапитись на любій атомній електростанції через нещасливий випадок. Подібні випадки будуть неминуче траплятись, коли ми будемо будувати такі електростанції. Треба також пам'ятати, що ми не живемо в якомусь технологічному раю, де глупота і злодійство вижито за допомогою законів. Тому такі катастрофи можуть трапитись і по вині терористів, або під час воєнних зударів..."

Хоч канадські чинники запевняють, що їхні реактори найбезпечніші в світі, бо в системі охолодження використовується важка вода. І все ж, частина суспільства вимагає переглянути розвиток електроенергії. Зудар думок стоїть на порядку денному: чи мати дешеву електроенергію чи безпеку для життя людини?

Розвиток АЕСтанцій невпинно зростає в Европі і за океаном. Ну, а коли б виникла війна, чи падали б на наші голови атомові бомби? Виглядає так, що кидати їх не буде потреб. Досить скерувати ракети на атомові станції і буде спустошено цілі країни.

Трагедія на Чорнобильській АЕСтанції ім. В. Леніна попередила світ про небезпеку для людства. Все це не було б такою загрозою, якби вчені разом з винаходом атомової зброї, винайшли б засоби невтралізуючі атомові відходи. А покищо нуклеарні станції — це смертоносні споруди.

Культурно-освітня допомога Арґентині і Бразилії

Кожний з нас мав нагоду почути, що в останніх роках кобзарський рух по всіх закутках вільного світу популяризувався. Де тільки живе співуча українська душа, там постали школи гри на бандурі, ансамблі, молодечі капелі.

За всяку ціну ми стараємось спасти українську молодь серед чужого середовища, а головно перед неґативними впливами, які часами її полоняють. Плекання і ширення української культури може тут допомогти.

Таке завдання взяла на себе Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку. Вона посвятилася ідеї максимального розвитку кобзарства не тільки між своїми учнями, але й також дати змогу тим, які такої **спроможности не мають**. Не забуваймо, що ми тут живемо в сприятливих матеріяльних умовинах, а ось по інших країнах, де доля кинула наших братів, молодь ніяк немає цієї спроможности. Вона старається зберегти свою ідентичність, говорить по-українськи, ходить до своїх церков.

Я знаю найліпше, як то легко тут, в Америці, де багатьом „переливається", заохотити молодь до свого рідного, скажім вивчати свій рідний інструмент, який так часто стає нам у пригоді, коли ми мусимо репрезентувати нашу культуру.

Хто з нас не пам'ятає двох славних концертів у Вашінґтоні із симфонічною **оркестрою в Кеннеді Центрі**? На появу нашої славної Капелі бандуристів ім. Т. Шевчука в Детройті під мистецьким керівництвом сл. п. Г. Т. Китастого, а другий раз з участю молодечого ансамблю „Гомін Степів". Поява бандуристів перший і другий раз піднесла всіх з місць, а оплескам не було, здається, кінця. Коментарі тут зайві.

Ніколи не забуду, як наші бандуристи з Ню Йорку перший раз виступали в катедрі св. Патрика в Ню Йорку з різдвяним концертом. Я тоді був на самому переді, бо робив знімки. До мене підійшов сл.п. кардинал Кук, підняв високо руки догори і сказав: „Гевенлі мюзік, я щось подібного ніколи не чув у свому житті". Нам потрібно чужинців, щоб нас переконати, що ми є **багаті** національними скарбами. Для нас, бандуристів, це не був єдиний випадок. Вітаючи Папу Павла в Ню Йорку, нас, бандуристів, дали перед 140-членним польським хором.

Ми прекрасно знаємо, що робить наша писанка перед великодніми святами. Яким наглядним є захоплення чужинців нашими танцями, вишивкою, різьбою, керамікою. Наше мистецтво є найкращою зброєю просувати правду про Україну серед чужинецького світу.

Відбуваючи цього літа подорож по Арґентині і Бразилії, я мав нагоду бути між молоддю обох країн не один раз. Одного разу серед щонайменше 50 середньошкільної молоді, вчителька запитала: „Хто з Вас бажав би вчитись грати на бандурі? Студенти просто „заверещали": Я..я..я..." і тому не було кінця. На жаль, там немає бандур, а коли б навіть були, то ніхто **не був би в стані їх купити**.

Ми без кінця висилаємо до Бразилії речі, які нам потрібні. Правдою є, що хліб, в першу чергу, є необхідним, але, крім цього вони хочуть плекати свою культуру, зберігати свою ідентичність! Там також є багато нашої талановитої молоді, яка готова свої здібності віддати для народу, з якого вийшли їх батьки.

Я звертаюся до свідомости і сумління нашого громадянства в Америці і Канаді підтримати фінансово нашу акцію і допомогти нам закупити для них бандури. Я вас запевняю, що в майбутньому ми будемо певно мати позитивні результати.

З неприхованою радістю хочу з усіма вами поділитись, що перший транспорт бандур, три скрині по вісім у кожній, вже готовий в дорогу. **В чотирьох більших осередках вже створено нові молодечі ансамблі. Ще дві більші місцевості чекають на свою чергу. Ми заплянували 45 бандур. Досі вплинуло пожертв на 29. Нам ще потрібно грошей щонайменше на 20 бандур. Нам також потрібні поважні фонди на висилку кваліфікованих інструкторів, які готові присвятитись і поїхати туди, щоб вишколити нові кадри. Нам потрібна відповідна література, ноти, журнали. Початок зроблений і то успішний! Чекаємо на всіх інших відкрити своє серце для нашої культури.**

Прийшов вже час вивести наш національний інструмент з нашого еміґраційного загумінку в широкий світ! Важливим є те, що коли чужинець почує гру на бандурі він стає нашим приятелем! В мистецтві краса, а краса перемагає!

І накінець кілька слів від керівника новоствореного ансамблю бандуристів в Куритибі, Парана, Бразилія, Івана Коленського. Ось, що він написав до мене: **„Ваше поважне ставлення, ваша добра воля і ваші неоцінені заходи, щоб провести збірку фондів на закуп бандур — це для нас усіх неабияка вістка, це вістка превеликої вартости, бо кінець-кінців ми бачимо, що наші давні мрії і бажання наче збудились із просоння. Вони остаточно причиняють набирати форми і переходять до фактичної реальности, що наочно починають здійснюватись. А це все завдяки вашому національно - патріотичному і ідеалістичному старанню для нашої чарівної бандури, амбасадора на чужині".**

Щире спасибі тим, які відгукнулись перші:

Микола Бойчук — 4,000 дол. Український Народний Союз — 750 дол., Володимир Тисовський — 750, Митрополит УПЦ в Америці А. Кущак 500, „Самопоміч" Н.Й., 500, Українська Православна Кредитівка, Н. Й., 400. По 375 долярів: І. Наконечний, хор „Думка", Н. Й., д-р І. Гурин, український банк „Певність" Чикаґо, „Самопоміч", Джерзі Сити, Кравець — м'ясарня в Йонкерсі; по 350 дол.: Братський Союз, Скрентон, Кредитова Кооператива „СУМА" — Йонкерс, Роман Іваницький, — Фльорида; Володимир Кулішенко — 150, Іван Куравський — 100, Юрій Грицюк 100, д-р Степан Нечай — 50, Осип Старостяк — 35 Ірина Худьо 25.

Український Банк „Самопоміч" Міннеаполіс10 дол. Канада: Фундація „Прометей" — 500 дол.; Валентина Родак 500, Ігор і Богданна Чуми 500, Марія і Михайло Грабовські 450.

Хто буде наступним?

М. Д. Чорний

Здійснення...

(Закінчення зі стор. 2)

Волинський Літопис" переклав проф. Юрій Перфецький із Ля Саль коледжу у Філядельфії. Готовий також переклад на англійську мову „Печерського Патерика", виконаний д-р Мюрієл Геппел із Лондон, як теж переклад збірки Житій староукраїнських княжих святих: Володимира, Ольги, Бориса і Гліба й інших. Перекладач молодий американський славіст і візантист д-р Пол Голінґсворт, що недавно захистив дисертацію із тої ділянки. Заразом він є координатором та мовним редактором Корпусу.

Після отих успіхів, які виявили, що величавий задум створити наш національний Корпус Тисячолітної Творчости, є до зреалізування у відносно скорому часі, керівник Проєкту рішив розпочати реалізацію перекладів на сучасну українську мову. Проф. Пріцак представив Комітетові проєкт запрошення до співпраці, що вміжчасі появився в українській пресі. Серед українських вчених, що вже переслали пробний розділ перекладу, треба назвати в першу чергу відомого поета та україніста проф. Яр Славутича, який перекладає твори Григорія Сковороди.

Під цю пору закінчуються підготування до реалізації першого підготування до реалізації першого тому тритомника енциклопедичного типу, що охоплюватиме тисячоліття українського християнства. Було вирішено, що рукопис першого тому повинен бути в УНІГУ під кінець жовтня наступного року (цебто за рік), щоб він міг появитися в рік ювілею. Деталі будуть подані до відома, як тільки закінчиться підготовча праця.

Прелімінарні підготовчі роботи над Міжнародною науковою конференцією, що відбудеться в квітні 1988 року, уже закінчені.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ВЛАСОВИЧ, член УНС Відд. 285-го ім. Ю. Перемožця в Рочестері, Н.Й., помер 14-го серпня 1986 року на 64-му році життя. Нар. 1921 року в Пінську, Полісся, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Софію, сина Леоніда і дві доньки Софію і Марію, брата Антона, сестру Марію та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 16-го серпня 1986 року на цвинтарі Вебстер Юніон у Вебстер, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Скібіцький, секр.

ІВАН ПРОЦАК, член УНС Відд. 147-го ім. св. Михайла в Аллентавні, Па., помер 10-го серпня 1986 року на 78-му році життя. Нар. 29-го липня 1908 року в Коропиші, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Дженевів. Похорон відбувся 13-го серпня 1986 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Нортгемптоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

К. Гуцайлюк, секр.

ІВАН МЕЛІСОН, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиці, Па., помер 18-го серпня 1986 року на 75-му році життя. Нар. 13-го лютого 1911 року у Форд Сиці, Па. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Іванну, доньок Ненсі і Діяну, сина Едварда. Похорон відбувся 21-го серпня 1986 року на цвинтарі Св. Марії у Форд Сиці, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Турко, секр.

НЕЛЛІ ВОЙТОВИЧ, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., померла 29-го липня 1986 року на 70-му році життя. Нар. 1916 року Оатгон, Н.Й. Членом УНС стала 1976 року. Залишила у смутку синів Йосифа і Ралфа. Похорон відбувся 2-го серпня 1986 року на цвинтарі Мт. Олівет, в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

ДЖОН МАЛЬҐІВСЬКИЙ, член УНС Відд. 355-го Т-ва „Запорозька Січ" в Ст. Джозеф, Мізурі, помер 30-го серпня 1986 року на 75-му році життя. Нар. 1911 року в селі Ляцко, Перемишль, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Василя і Романа з родинами, дочку Марію Гершман з родиною, п'ять внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 2-го вересня 1986 року на цвинтарі Мт. Олівет в Ст. Джозеф, Мізурі.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Гасяк, секр.

Ярослав Балан, автор і поет

Кеймбридж, МА (ФКУ) — Ярослав Балан є автором популярної книжки „Salt and Braided Bread, Ukrainian Life in Canada", („Хліб і сіль; Українське життя в Канаді"), не багато ілюстрована історія українців у Канаді. Він хоч працює як редактор, перекладач літературних творів і диктор (написав і виготовив програму на літературні теми для чотирирічної провінціональної виховної радіостанції ACCESS Alberta), але вважає себе головно поетом. Ярослав Балан тепер працює над перекладом українсько-канадського клясичного твору „Сини землі". Він недавно доповідав для студентів літніх курсів українїстики в Гарвардському університеті на тему „Українці в Канаді". Після доповіді він погодився на інтерв'ю, яке подаємо нижче.

Питання: Захоплюючими у вашій книжці є описи про менше знані українські громади які зуміли продовжити своє існування як українці, в ізоляції від більших центрів.

Відповідь: Розділ у моїй книжці про Нову Шотляндію був відкриттям для багатьох. Я надіюсь, що коли існування цих громад стане більше відомим фактом то це збільшить контакт з ними тому, що ці громади дуже хочуть і потребують його. Мені було б цікаво знати, чи були вже у тих громадах відвідувачі, які сказали б: — Ми читали про вас у книжці „Хліб і сіль;" — хоч покищо мої знайомі в тих громадах нічого такого мені не заявили.

П: Ваша книжка відрізняється від інших книжок, написаних про українців в Канаді своїм популярним стилем і способом упорядкування. Що ви хотіли цим осягнути?

В: Моя книжка — це перша спроба спопуляризувати українсько-канадську історію. Енциклопедичний твір Михайла Марунчука сягає через три еміґрації, зі сходу до заходу, але вона написана для спеціялістів. Моя книжка — це синтетична праця, це зібрання матеріялів із різних джерел, включно з найновішими дослідженнями, які переважно знаходяться лише у рукописах. Я хотів зробити ці досліди доступними. Моя книжка різниться від інших тим, що вона упорядкована по місцевостях, замість по національностях, і тим, що вона пробує передати хронологію по провінціях. Багато осіб почали читати її з розділу про свою провінцію, а відтак перескакували на інші; і це, на мою думку, нічого злого.

П: Синтезуючи українсько-канадську історію, в чому ви знаходили найбільші труднощі?

В: Було нелегко писати про релігійні конфлікти. Я не думаю, що молодша ґенерація розуміє походження тих конфліктів. Вона лише знає, що одна баба не говорить з другою. Так, що я мусів вглибитися в цей матеріял, збагнути його, та передати його так, щоб й інші могли його зрозуміти. Виростаючи в націоналістичній громаді, я дуже мало знав про комуністичну громаду. Я певен, що багато з націоналістичної громади, читаючи мою книжку, вперше дізнаються про робітничий стан еміґрантів-робітників і про їх політичне освідомлення. Комуністи у своїх працях іґнорували історію націоналістичної громади. Я пробував вияснити об'єктивно значення обох груп в українсько-канадській історії.

П: У дискусії зі студентами літніх курсів у Гарварді, ви сказали, що це припадково склалось так, що ви пишете на українські теми.

В: Спочатку я думав більше зосередитися над писанням і дослідами авангарної поезії, а вкінці почав писати на історичні і соціологічні теми. Моя родина, а точніше — мої дід, баба і батьки є дуже активно заанґажовані в громаді. Я і мої три брати виросли, беручи активну участь в цій громаді. Але я покинув студії на один рік щоби поїхати до Банф і увійти в громаду і культуру „протитечійну" (counter culture). Мій дідо боявся, що я таки там пропаду, але я мав намір повернутись та запевнив діда, що мені лише потрібна „перерва" від усього.

П: Ви дістали ступінь магістра художнього письменства (creative writing) в Альбертському університеті. Чи у вас був намір писати поезію по-українськи?

В: Цілком певно. Моя теза маґістерська була збіркою віршів, більшість з яких написані українською мовою, незважаючи на те, що я писав тезу в англійському відділі університету. Мені здається, що професори виявили зрозуміння, до деякої міри через те, що наявність українців у Альберті така, що може викликати велику толерантність до таких справ. Крім того, я працюю зі „зоровою поезією", а її краса, до деякої міри в тому, що вона спроможна багато більше передати незважаючи на лінґвістичні бар'єри.

П: Ви мали успіх й у інших ділянках. Чи ви і надалі головно поет?

В: Так. Я змолоду вирішив, що хочу своє життя пов'язати з літературою. Коли я роздумував над можливостями або вчити в університеті, або працювати у рекламовому аґенстві, чи щось подібного, я рішив самостійно писати, не належати до будь-якої редакції, щоб тільки підтримати те, що мене найбільше цікавить — свою поезію.

П: Але працюючи над такою книжкою як „Хліб і сіль," чи ви не мусите віддати їй всю свою увагу?

В: Це правда, що я вглиблююся в свою авторську працю, але останніми роками я дійсно постановив собі присвятити більше часу на докінчення віршів над якими працюю вже роками, як і на писання нових віршів.

П: Чи ви б могли дещо більше сказати про зорову поезію?

В: Маємо на найбільш елементарному рівні вірш про квіти, написаний у формі квітки, чи вази. Річ в тому, що сама форма вірша допомагає передати його зміст. Пробувати сказати якнайбільше в якнайменше словах, „виварити", так би мовити, саму суть із мови — ось, що мене вабить! Коли хтось скаже — я не читаю багато поезії, але ця мені подобається — я дійсно задоволений, тому що пробую таких людей зацікавити.

П: Чи ваша поезія знана в українській громаді?

В: Ні. Мені було вісімнадцять літ, коли я серйозно поставився до поезії, і я поставив собі за мету видати свою збірку поезій до двадцять другого року життя. Але, коли мені минув двадцятий рік, і я приглянувся до ситуації канадської поезії і друкувався в літературних журналах з малим тиражем читачів, головно поетів, я вирішив відійти з публічної арени й удосконалити свою поезію, щоб я сам був вдоволений нею. Тепер я готовий друкуватися.

П: Будучи поетом, як важливо вам мати широку публіку? Що ви вважаєте успіхом?

В: Я пишу для власного задоволення. Я відрізняюся від інших знайомих мені поетів тим, що коли вони задоволені ширити свою поезію серед інших поетів, мені є важливо мати й інших читачів. І власне тому, що я вважаю сумним явищем те, що поезія стала замкненою в ґетто поетів, мене цікавить така поезія, яка спроможна охопити багато більше осіб. Тому що багато наших сприймань доходить до нас зорово, зорова поезія може викликати реакцію. Люди можуть не знати її історії, ані не розуміти її як поезію, але вони відчувають і розуміють значення, яке вона передає.

П: Що на вас найбільше вплинуло?

В: Я досліджую традицію зорової поезії в Україні. Період барокковий був багатий на зорові форми, і на підставі розмов із спеціялістами періоду баракко, виглядає, що барокковий період в українській літературі визначається серед европейських літератур того часу. Поети-футуристи в роках 1910 до 1930-их вживали дещо зорової поезії і я черпаю з тих джерел. Я вивчаю еволюцію письменства і писанок, хоч би тому, що символи на писанках є формою письма, яке я включаю в свою поезію. Але надхнення часто приходить мені з-поза української літератури — зі східньої каліграфії, з французького й італійського барокко та з футуристичної поезії.

П: Яка була реакція до вашої поезії?

В: Дуже позитивна. Я вже виставляв і читав дещо зі своєї поезії на конференції сучасної української поезії, люди були захоплені вживанням української мови в такий спосіб. Був цікавий випадок, коли я показав свою поезію делеґації українських письменників, які приїхали на річне Шевченківське турне. Русанівський відразу сказав: — А! Баррокова футуристична поезія, — і раптом дуже зацікавився мною. Хто знає? Може колись зможу виставлятись в Україні.

Книжку — Salt and Bread можна замовити від видавництва: Oxford University Press, 70 Wynford Drive, Dawn Mills, Ontario M3C 1J9, Canada. Ціна: 29.95 канадських долярів за книжку в твердій оправі та 15.95 канад. дол. за книжку в м'якій оправі.

Gold Trident Jewelry Pend.
Earrings, Rings new from
EMBLEMS OF THE WORLD
P.O. Box 2224, Ventnor, N.J. 08406
Send for free brochure

ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО ЗГІДНО З ВИМОГОЮ ЛІЦЕНЦІЇ НА ЛЬОТЕРІЮ, ОПРИЛЮДНЮЄМО ВИГРАНІ ЧИСЛА БІЛЕТІВ
на підтримку Музею В. Курилика:
ч. 3121, ч. 163, ч. 4574, ч. 4865 і Ч. 1524
Цією дорогою хочемо подякувати усім тим, що підтримали наше зусилля тримати надалі відкритим український музей у Ніяґара Фаллс. Запрошуємо також придбати собі нову біографію „КУРИЛИК". Ціна 35.00 кан. дол. або 25.00 ам. дол.
Замовлення слати на адресу:
Niagara Falls Art Gallery
"The Passion of Christ". Kurelek Collection
8058 Oakwood Dr., R.R. 2, Niagara Falls, Ont., Canada L2E 6S5
(Queen Elizabeth Way & McLeod)

МИКОЛА А. ЛІВИЦЬКИЙ
ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ
МІЖ 1920 і 1940 РОКАМИ
Ціна 5.00 дол. з пересилкою
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N. J. 07302

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу
закликають Вас
СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ
на його працю та акції для
1. Поширювання правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлювання українців
3. Оборони громадянських прав українців
Пожертви просимо пересилати чеками або поштовими переказами на
Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
враз із виповненим вирізком цього заклику
Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу
Сума пожертви $
ім'я та прізвище
число дому, вулиця
місцевість стейт поштовий код

ARKA Company Department Store
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
СВЕТРИ, ВОВНЯНІ ХУСТКИ, вишивані жіночі блюзочки, виш. обруси, подушки, і т. п., кераміка, різьба в Арці — ДЕШЕВО.

• SERVICE •

The Ukrainian Restaurant & Caterers
132 2nd Ave. (8 St.)
N.Y., N.Y. 10003
212-533-6765
— PRIVATE PARTIES —
Christenings · Graduations
Showers · Weddings
Anniversaries
Meetings and Wakes

REAL ESTATE

ЗАЦІКАВЛЕНІ ФЛЬОРИДОЮ
Якщо бажаєте поселитись, або інвестувати в реальностях у південно-східній Фльориді (Ft. Lauderdale, Hollywood, Miami). Зверніться до
М. Андрійовича.
Century 21, Hansen Realty Inc.
3010 E. Commercial Blvd.
Ft. Lauderdale, Fl. 33308
Bus: (305) 776-5400
Home: (305) 771-8455

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1986 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти чисельну участь. Є Важні справи. Приєднуйте нових членів до УНС. — В. Марущак, рекр. секр.

•FUNERAL DIRECTORS•

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE
Український Національний Цвинтар-Пам'ятник полагоджують всі справи пов'язані з похороном і похованням в ЗСА.
4111 Pensylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630 — Days
(301) 855-8864 — Sat., Sun., Eve. & Holidays
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754